

DR. CSONTOS JÓZSEF

1889–1962

Állatorvosdoktor, egyetemi magántanár a M. kir. Állatorvosi Főiskolán, bakteriológus, kutatásszervező, az Országos Állategészségügyi Intézet munkatársa, majd igazgatója 1946-tól 1950-ig.

Csontos József 1889. február 23-án született Nagygéresen, Zemplén vármegyében (ma Szlovákia). 1908-ban érettségizett a sárospataki gimnáziumban, majd beiratkozott a M. kir. Állatorvosi Főiskolára, ahol 1912-ben állatorvosi oklevelet szerzett. Marek professzor meghívta a belorvostani tanszékre, ahol 1912-től 1919-ig dolgozott. Itt állatorvos-doktori oklevelet szerzett, majd állatorvosi tiszti vizsgát tett. 1919-ben saját kérésére áthelyezték a bakteriológiai intézetbe. Aujeszky professzor mellett az állatorvoslásban használatos szérumok és vakcinák ellenőrzésével foglalkozott és részt vett a veszettség elleni oltóanyag kidolgozásában. A madarak fertőző betegségei, ezek oktana és az ellenük való védekezés témakörében magántanári képesítést szerzett 1925-ben. 1929-ben az Országos Állategészségügyi Intézet oltóanyag-ellenőrző osztályának vezetésével bízták meg. Foglalkozott a barfomfikolerával, -typhus-szal, -paratyphus-szal, a malachimlővel, a bárányok szív-és vázizom-elfajulásával, a tehénhimlővel, a sertésdysenteriával, a sertéspestissel, a szarvasmarha sertésorbánc-baktérium okozta megbetegedésével.

1942 végén kinevezték Kolozsvári Állategészségügyi Intézet igazgatójává. Széles körű tájékozottsága révén sikerült több eltérő vagy újszerű erdélyi állatbetegséget felismernie és az ellenük való védekezést kidolgoznia. A háború után a győri sertéshizladában irányította a sertésbetegségek elleni küzdelmet. 1946-ban kinevezték az Országos Állategészségügyi Intézet igazgatójává. Megszervezte a háborús események miatt elterjedt fertőző betegségek (a takonykór, a tenyészbénaság, a bafomfipestis) felszámolását, a növekvő nagyüzemi állatállományok egészségvédelmét. Új intézeti feladatköröket (toxikológia, gyógyszerellenőrzés, mastitis-vizsgálatok) alakított ki, értékelték a baromfipestis elleni védőoltásokat.

1950 márciusában megbízták a Magyar Tudományos Akadémia akkor létesített Állategészségügyi Kutató Intézetének vezetésével. A szerény felszereltségű, kezdetben három főből álló intézet munkájának megszervezésben, fejlesztésében nagy szerepe volt.

Szakmai és kutató tevékenységét az állatorvos-tudomány doktora fokozat (1952) és közel száz tudományos közlemény fémjelzi. Sok fiatal kutatót indított el pályáján. A nagyüzemi állatállományokban előforduló betegségek helyszíni kórjelzését, a védekezést és a megelőzést segítő szaktanácsadást, a helyszíni megfigyelés és járványtani nyomozás módszereit tőle sajátították el. Ezt szolgálták az általa bevezetett, és máig folytatott kéthetenkénti „referáló” konzultációk.

Társadalmi tevékenysége is jelentős volt. Az 1930-as években a Magyar Országos Állatorvos Egyesület jegyzője, titkára, titkár-pénztárosa, az 1940-es években szakülési elnöke volt.

Igazgatói teendőit 1959-ig látta el, 47 évet töltött el az állategészségügy szolgálatában; 70 éves korában nyugdíjba vonult.

Utolsó éveit családjá körében töltötte. 1962. október 1-jén hunyt el Budapesten. Tanítványai Csontos József-émlékérmét alapítottak.

Irodalom:

Csontos József dr. az állatorvostudományok doktora (1889–1962). *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1962. 17. 11. 437.

Szabó István: Megemlékezések az Országos Állategészségügyi Intézet néhai igazgatóiról. Csontos József dr. egyetemi magántanár, az állatorvostudományok doktora, az Intézet igazgatója (1946–1950). *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1978. 33. Különszám. 26–27.

Csontos József (1889–1962). In: *Magyar agrártörténeti életrajzok. A–H.* Szerk.: Für Lajos–Pintér János. Budapest : Magyar Mezőgazdasági Múzeum, 1987. 369–371.

Dr. Fehér György, 2007